

Tjänsteutlåtande
Kommunstyrelsens förvaltning
Patrik Engberg

Till: Kommunstyrelsen

Datum: 2026-05-22, rev 2026-06-15
Diarienummer: KS 2026/0154

Aktivitetskrav i försörjningsstödet: Ansvar för tillhandahållande av aktiviteter i Österåkers kommun

Sammanfattning

När aktivitetskravet för mottagare av försörjningsstöd införs är det Socialnämnden som är ansvarig för tillgången av aktiviteter. Ett beslut bör fattas för att det ska bli tydligt att Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden tillhandahåller aktiviteterna som Socialnämnden beslutar om. I det reviderade tjänsteutlåtandet framgår det att Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden har behandlat ärendet.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

1. Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att tillhandahålla aktiviteter inom aktivitetskravet enligt 12 kap. 6 a § Socialtjänstlagen (2025:400),
2. Beslutet gäller under förutsättning att riksdagen fattar beslut om ett aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd i enlighet med proposition 2025/26:207.

Ärendet

Den 26 maj 2026 kommer riksdagen fatta beslut avseende proposition 2025/26:207 - Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd. Aktivitetskrav i försörjningsstödet är en del av regeringens bidragsreform som utöver detta består av ett bidragstak, kvalificering till välfärden och en tillfällig jobbpremie. Det nationella aktivitetskravet för mottagare av försörjningsstöd föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. Kommunerna blir då skyldiga att tillhandahålla aktiviteter för de försörjningsstödmottagare som omfattas av kravet. Aktiviteterna ska

bidra till att öka den enskildes förmåga att ta ett arbete, öka den enskildes språkliga förutsättningar, bestå av jobbsökande aktiviteter eller arbetsplatsförlagda aktiviteter.

I korthet innebär lagändringen att socialnämnden är skyldig att tillhandahålla aktiviteter och att aktivitetskravet ska gälla enskilda som har fått försörjningsstöd under minst tre sammanhängande månader med undantag för några undantagna grupper. Syftet är att motverka utanförskap, införa ett enhetligt reglerat aktivitetskrav och bidra till att tillvarata arbetskraft. Utgångspunkten är att aktivitetskravet ska gälla heltid och att det ska anpassas till och komplettera andra insatser och eventuell deltidssysselsättning. Deltagandet ska anpassas efter den enskildes förmåga.

Aktiviteter, som ska vara meningsfulla för mottagaren av försörjningsstöd, ska typiskt sett föra individen närmare arbetsmarknaden. Målgruppen för aktivitetskravet är en heterogen grupp där det finns många olika orsaker till att personerna inte kan försörja sig själva. Det gör att det behöver finnas en bredd i aktiviteterna. Aktiviteterna ska vara ett komplement till befintliga statliga, regionala eller kommunala insatser som den enskilde tar del av. Den möjlighet som kommunen har idag att begära att den enskilde deltar i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt 12 kap. 4 § SoL föreslås finnas kvar parallellt med bestämmelsen om aktivitetskrav.

Om den enskilde som omfattas av aktivitetskravet utan godtagbara skäl avböjer att delta i aktiviteter eller uteblir från aktiviteter ska socialnämnden neka eller sätta ned fortsatt försörjningsstöd.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ska besluta om en kommun ska betala en sanktionsavgift om det finns systematiska brister i kommunens tillämpning av aktivitetskravet. Sanktionsavgiften ska fastställas till lägst 100 000 kronor och högst 10 000 000 kronor.

Aktivitetskravet föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. Bestämmelsen om att socialnämnden ska ställa krav på deltagande i aktiviteter ska dock tillämpas första gången för den enskilde som får försörjningsstöd som avser oktober 2026. Bestämmelserna om sanktionsavgift för kommunerna ska träda i kraft den 1 juli 2027.

Förvaltningens slutsatser

I socialförvaltningens tjänsteutlåtande 2026-05-13 (SN 2026/0037) drar socialförvaltningen i följande slutsatser:

”Aktivitetskravet innebär att kommunerna får en ny och formaliserad roll i den nationella arbetsmarknadspolitiken. Skyldigheten att tillhandahålla aktiviteter är en omfattande omställning av kommunernas arbetsmarknadspolitiska uppdrag.

I förberedelsearbetet har socialförvaltningen och näringslivs- och arbetsmarknadsavdelningen arbetat tillsammans för att utveckla aktiviteter för försörjningsstödmottagare som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden men

som helt eller delvis har förmåga att delta i aktivitet. Förvaltningarna har även identifierat ett behov av fler studieförberedande och språkstödande aktiviteter. Sammanfattningsvis visar förberedelsearbetet att det finns ett behov av att utveckla och utöka aktiviteter för att motsvara aktivitetskravets omfattning samt för att överbrygga det glapp som finns mellan nuvarande insatser och behov hos målgruppen för aktivitetskravet.

Enligt lagförslaget ska socialnämnden som är ansvarig för prövningen av rätten till försörjningsstöd ansvara för att det finns tillgång till aktiviteter. Enligt propositionen kan socialnämnd inte nöja sig med att hänvisa till att det i kommunen finns tillgång till aktiviteter som tillhandahålls av andra huvudmän såsom Arbetsförmedlingen eller regionerna. Däremot finns det inget som hindrar att kommunen ingår avtal med olika externa utförare om att tillhandahålla aktiviteter inom ramen för aktivitetskravet. Det finns inte heller något hinder mot att kommunen ingår avtal om att en annan kommun eller region ska tillhandahålla sådana aktiviteter.

Sedan 2020 tillhandahåller Näringslivs- och arbetsmarknadsavdelningen arbetsmarknadsinsatser i Österåkers kommun. Avseende personer med försörjningsstöd sker nära samverkan mellan socialförvaltningens enhet ekonomiskt stöd och Näringslivs- och arbetsmarknadsavdelningen kring individer som är i behov av ett utökat stöd för att närma sig ett arbete. Arbetet som Näringslivs- och arbetsmarknadsavdelningen idag genomför omfattar arbetsmarknadsinriktade insatser såsom coachning, praktik, arbetsträning, matchning mot arbete eller studier samt samverkan med externa aktörer. Syftet är att individen får rätt stöd för att stärka sin etablering på arbetsmarknaden och på sikt nå egen försörjning.

Detta arbetssätt har förvaltningarna ansett faller in under respektive nämnds uppdrag och reglemente samt samverkansöverenskommelser förvaltningarna emellan.

Genom att det nu förtydligas att socialnämnden är ansvarig över aktiviteterna i aktivitetskravet och då det ligger i linje med Närings- och arbetsmarknadsnämndens nuvarande uppdrag att verka för en minskad arbetslöshet i kommunen är det socialförvaltningens och näringslivs och arbetsmarknadsavdelningens gemensamma bedömning att det bör förtydligas att Närings- och arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för utförandet av aktiviteterna som socialnämnden beslutar om.

Socialförvaltningen och näringslivs- och arbetsmarknadsavdelningen föreslår därför att det ska beslutas om att Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att tillhandahålla aktiviteterna inom aktivitetskravet.”

Kommunstyrelsens förvaltning har inget att erinra mot Socialförvaltningens slutsatser.

Tidigare beredning

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden har behandlat ärendet, 2026-06-11.
Socialnämnden har behandlat ärendet 2026-05-21, § 5:10.

Bilagor

1. Ordförandebeslut Lisa Tingström (M) daterat 2026-06-11.
2. Protokollsutdrag Socialnämnden 2026-05-21, § 5:10.

Staffan Erlandsson
Kommundirektör

Patrik Engberg
T.f. Kanslichef

Skickas till
Akt

Verification

Document ID 09222115557580967753

Document

KS 2026_0154-04 tjut_ks_reviderat_260615 423762_3_1
Main document
4 pages
Initiated on 2026-06-15 11:03:58 CEST (+0200) by Patrik Engberg (PE)
Finalised on 2026-06-15 11:22:51 CEST (+0200)

Signatories

Patrik Engberg (PE)
Österåkers kommun
Company reg. no. 212000-2890
patrik.engberg@osteraker.se
Signed 2026-06-15 11:22:51 CEST (+0200)

Staffan Erlandsson (SE)
staffan.erlandsson@osteraker.se
Signed 2026-06-15 11:08:15 CEST (+0200)

This verification was issued by Scrive. For more information/evidence about this document see the concealed attachments. Use a PDF-reader such as Adobe Reader that can show concealed attachments to view the attachments. Please observe that if the document is printed, the integrity of such printed copy cannot be verified as per the below and that a basic print-out lacks the contents of the concealed attachments. The digital signature (electronic seal) ensures that the integrity of this document, including the concealed attachments, can be verified by tools such as Adobe Reader.

